

6.8.2026

Asemakaavan muutos ja laajennus

LUOTSINIEMENKATU JA ASEMAN TI

LIITE 4

NATURA-ARVIOINNIN TARVEHARKINTA

Näkymä Sireenisaaresta Luotsiniemen suuntaan.

Sisällys

JOHDANTO	3
NATURA-ARVIOINNIN TARVEHARKINNAN TARKOITUS.....	3
HANKKEEN KUVAUS.....	4
NATURA 2000 – SUOJELUALUE	6
Suojelualan suojeluperusteet ja kuvaus.....	6
Saimaannorppa	8
Sireenisaari	9
VAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	10
Saimaannorppa	10
Sireenisaari	11
JOHTOPÄÄTÖKSET	12

Sireenisaari kuvattuna asemakaavamuutosalueelta

JOHDANTO

Asemakaava-alue sijaitsee noin yhden kilometrin etäisyydellä Savonlinnan keskustasta länteen Rantasalmentien (vt14) länsi- ja itäpuolella.

Asemakaavaluonnos oli yleisesti nähtävillä 22.1.-25.2.2025. Luonnoksessa Luotsiniemenkadun itäpuoli osoitetaan pääosin satamakäyttöön ja osin teollisuus- ja varastoalueeksi.

Kaavamuuotosalueen läheisyydessä on Natura2000-suojelualue *Hevonniemi*.

NATURA-ARVIOINNIN TARVEHARKINNAN TARKOITUS

Luonnonsuojelulain (9/2023, LSL) 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää;

”Jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.”

Alueidenkäyttölain (132/1999, AKL1) mukaiset kaavat ovat Natura-arviointia koskevassa sääntelyssä tarkoitettuja suunnitelmia. Kaavoituksen yhteydessä on näin huolehdittava LSL 34 §:n heikentämiskiellon toteutumisesta selvittämällä kaavan vaikutukset verkostoon kuuluvien alueiden suojelun perustana oleviin luonnonarvoihin. Mikäli selvitysten perusteella LSL 35 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä vaikutuksia sanamuodon mukaan todennäköisesti aiheutuu, on laadittava lainkohdan mukainen varsinainen Natura-arviointi. Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien vaikutusten arviointi tapahtuu näin kaksipuolaisesti. Ensimmäinen, varsinaisen Natura-arvioinnin tarvearviointi tehdään lähtökohtaisesti jokaisessa kaavahankkeessa, jolla potentiaalisesti saattaa olla vaikutuksia LSL 34 §:ssä viitattuihin arvoihin. Varsinainen arviointi tehdään vasta, mikäli arviointi osoittaa, että suunnitelma ”todennäköisesti merkittävästi heikentää” niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue verkostoon sisältyy.

Tämä selvitys on laadittu arviointikynnyksen ylittymisen arvioimiseksi.

Sireenisaaren pohjoisrantaa

HANKKEEN KUVAUS

Asemakaava-alue sijaitsee noin yhden kilometrin etäisyydellä Savonlinnan keskustasta länteen Rantasalmentien (vt14) länsi- ja itäpuolella.

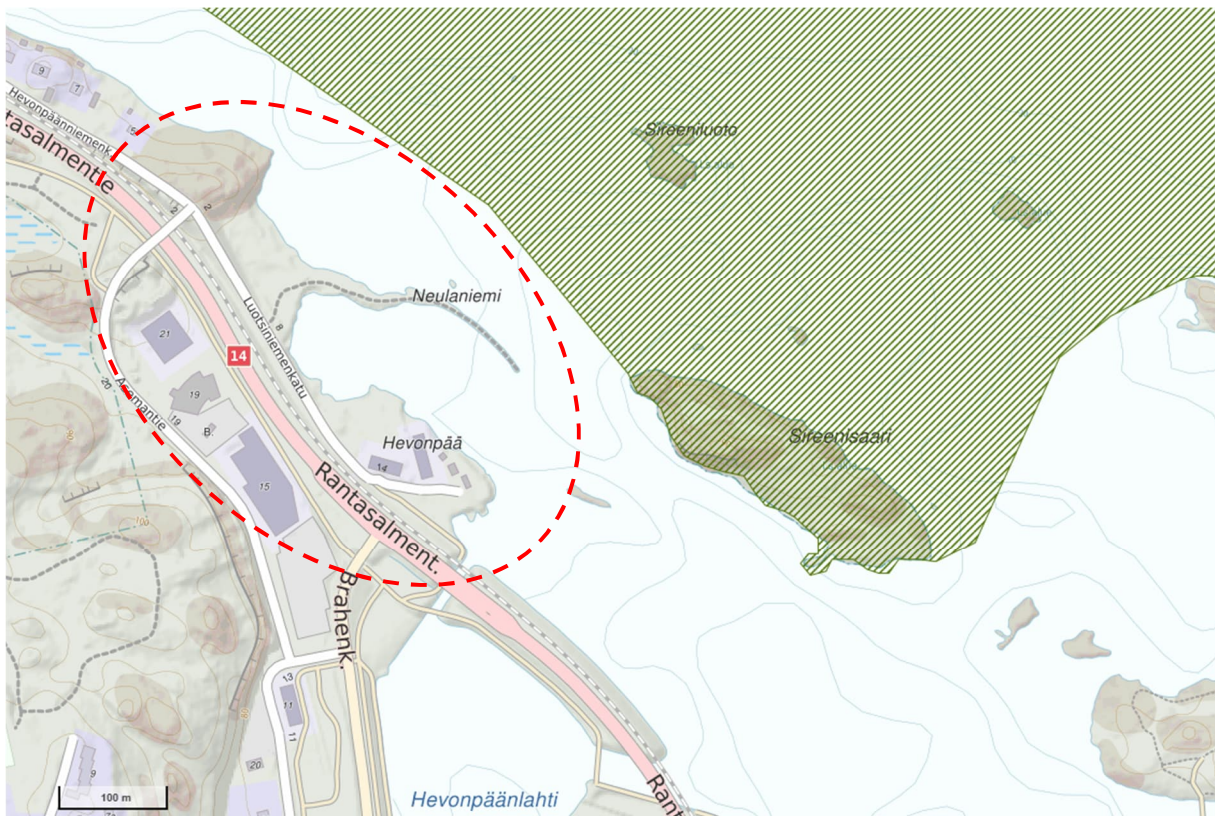
Luotsiniemessä (Hevonpää) on nyt Arctia Meritaito Oy:n väyläasema ja vuonna 2022 rakennettu ABC:n venetankkauspiste.

Luotsiniemenkadun ja rannan välissä on käyttämätön, metsittynyt entinen rautatie- ja varastoalue. Rannat ovat suurelta osin täyttölouhetta. Neulaniemen pohjoispuolella on vähäisesti silokalliota. Neulaniemen kärki on vuonna 2013 rakennettu aallonmurtaja. Lahden poukamassa säilytetään joitakin veneitä, vaikka alueella ei ole kaupungin rekisteröityjä venepaikkoja.

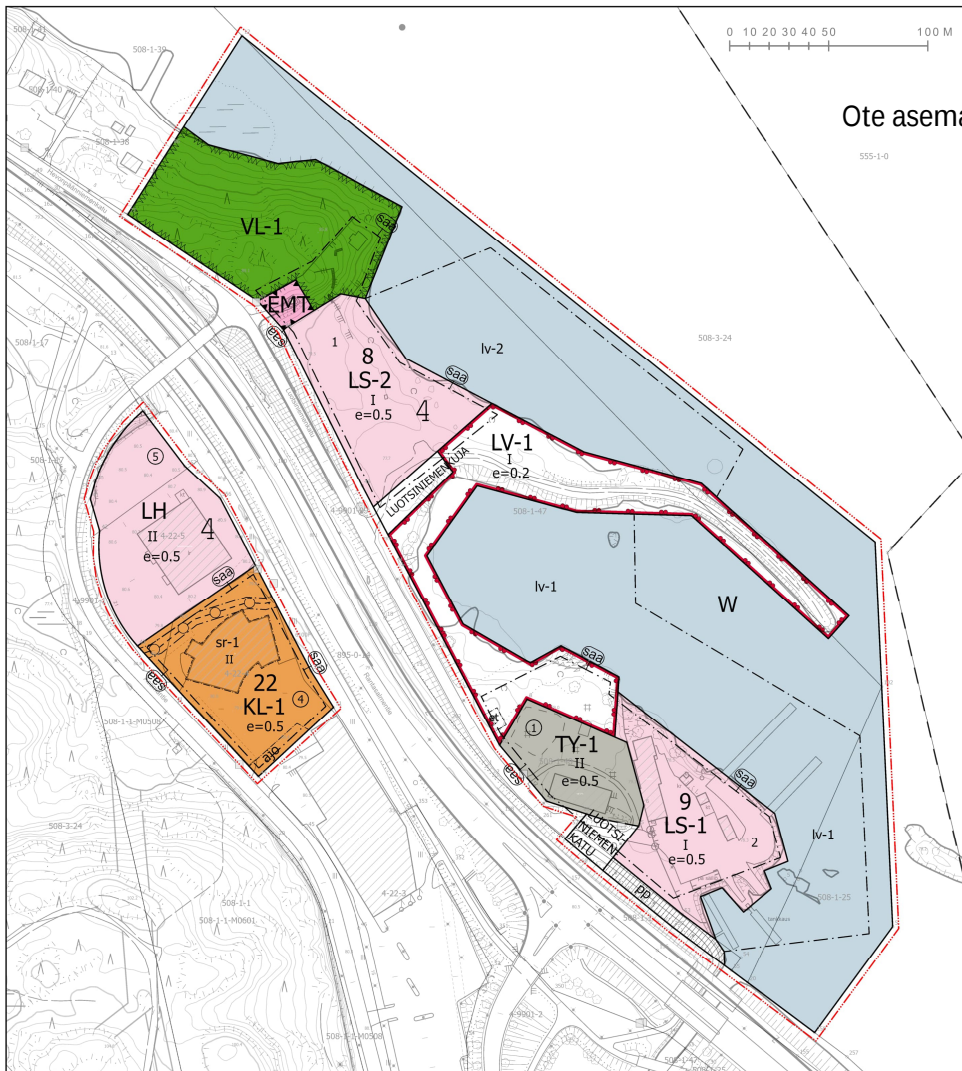
Rannassa maantien itäpuolella ei ole nyt asemakaavaa.

Asemakaavaluonnos oli yleisesti nähtävillä 22.1.-25.2.2025. Asemakaavaehdotuksessa Luotsiniemenkadun itäpuoli osoitetaan pääosin satamakäyttöön ja osin teollisuus- ja varastoalueeksi.

Asemakaavalla on tarkoitus mahdollistaa venesataman sijoittamisen lähelle ydinkeskustaa ja vilkasta venereittiä. Alueella on jo venetankkauspiste ja yhdyskuntatekninen verkosto on rakennettuna välittömässä läheisyydessä.

Asemakaava-alue merkitty punaisella soikiolla, Natura2000-suojelualue vihreällä vinoviivoituksella.

Ote asemakaavaehdotuksesta

Olennaiset merkinnät asemakaavassa:

LS-1	Satamatoimintojen korttelialue.
Alueelle saa sijoittaa veneilytarvikkeiden myyntitiloja ja polttoaineen jakeluaseman veneille.
LS-2	Satamatoimintojen korttelialue.
Alueelle saa sijoittaa veneilytarvikkeiden myyntitiloja.
TY-1	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
Toiminta ei saa aiheuttaa ympäristöhäiriöitä.
LV-1	Venesatama.
Alueelle saa sijoittaa polttoaineen jakeluaseman veneille.
W	Vesialue.
lv-1	Vesialueen osa, jolle saa sijoittaa laitureita ja polttoaineenjakuaseman veneille.
lv-2	Vesialueen osa, jolle saa sijoittaa laitureita.

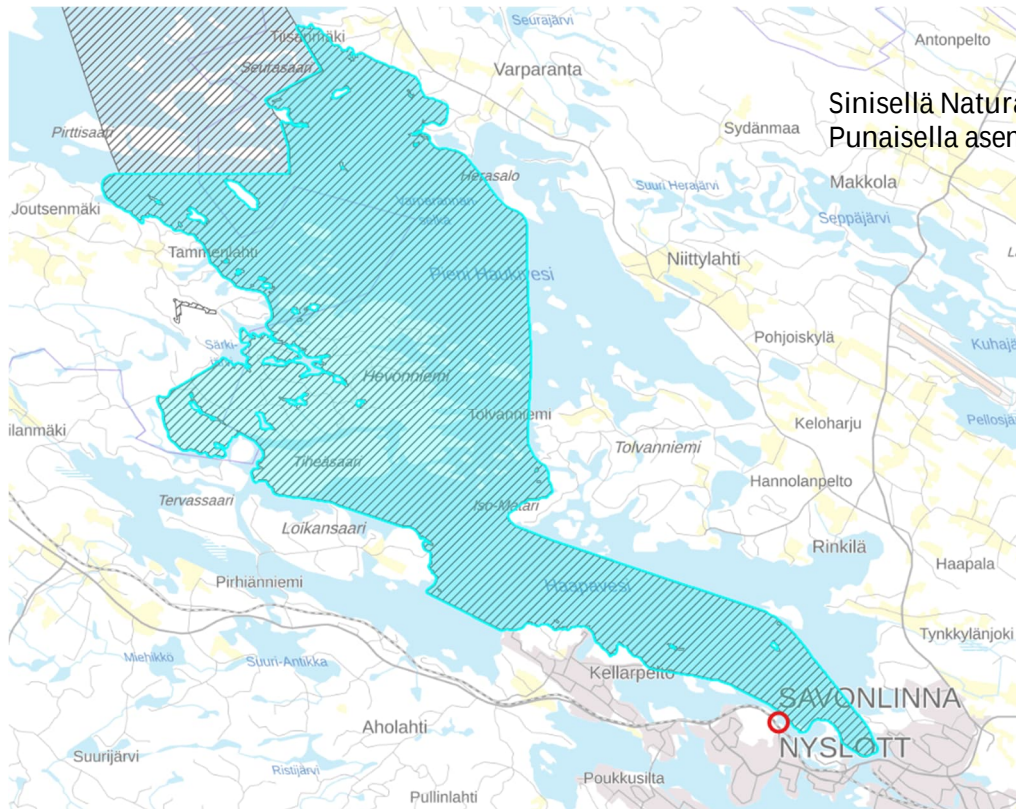
Yleinen määräys: Laitureita saa tehdä vain vesialueen osille, joille se on erikseen sallittu (lv-1 ja lv-2).

NATURA 2000 – SUOJELUALUE

Suojelualan suojeluperusteet ja kuvaus

Alue: Hevonniemi
Alueen tunnus: FI0500171
Alueen tyyppi: SAC (erityisten suojelutoimien alue)
Pinta-ala: 6510 ha

Sinisellä Natura2000-alue Hevonniemi.
Punaisella asemakaava-alue.

Suojelun perusteina olevat luontotyytit (Tietolomakkeen taulukko 3.1)

Koodi	Nimi	Pinta-ala, ha
7140	Vaihtumissuot ja rantasuot	3
8220	Kasvipeitteiset silikaattikalliot	2
8230	Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dillenii)	2
9010	Borealiset luonnonmetsät	92
9050	Borealiset lehdot	86
9080	Fennoskandian metsäluhdet	1
91D0	Puustoiset suot	18

Suojelun perusteina olevat lajit (Tietolomakkeen taulukko 3.2)

1910	liito-orava	Pteromys volans
6306	saimaannorppa	Hispida saimensis
1951	hajuheinä	Cinna latifolia
1955	myyränporras	Diplazium sibiricum

Alueella on lisäksi 1 uhanalainen laji.

Alueen kuvaus:

Hevonniemen alue sijaitsee Saimaalla. Siihen kuuluvat maa-alueina Hevonniemen manneralue ja sitä ympäröiviä saaria. Vesialueina siihen kuuluu Hevonniemeä ympäröivien vesialueiden lisäksi Haukiveden eteläosan ja Haapaveden vesialueita. Alue on hyvin jyrkkäpiirteistä, ja sen läpi kulkee Haukiveden murros. Alue on tärkeä saimaannorpan elinalue ja merkittävä lehtokasvillisuuden keskittymä.

Hevonniemen alueen kallioperä on etupäässä gabroa ja peridotiittia, joissa on diabaasijuonia. Alueen läpi kulkeva Haukiveden ruhje aiheuttaa alueen voimakkaan itä-länsi -suuntautuneisuuden. Kallioperässä on pienialaisesti runsaasti kalkkia.

Alueelle on tyypillistä Saimaan päävirtaaman vesien kulku kapean Matarinsalmen läpi. Sekä Haukiveden eteläosa että Haapavesi edustavat karua järviruokotyyppiä.

Hevonniemi on maisemallisesti merkittävä lukuisine kalliojyrkänteineen ja rotkolaaksoineen. Alue on myös melko erämainen, sillä tiestö sinne on rakennettu vasta 1980 -luvulla.

Alue on tärkeä saimaannorpan elinalue. Saimaannorppakanta alueella on 8 - 9 yksilöä. Alueella on lisäksi merkitystä metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi, sillä alue on tärkeä lehtokasvillisuuden keskittymä.

Aluetta uhkaa lähinnä metsätalous. Teiden rakentamisen jälkeen alueen metsiä on hakattu runsaasti.

Alueen läpi kulkee Saimaan syväväylä.

Populaation pieni koko ja pirstoutuneisuus on norpan osalta uhkatekijä.

Suojelutavoitteen määrittely:

Kaikki tietolomakkeen taulukossa 3.1 mainitut luontotyytit ja taulukossa 3.2 mainitut lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla,
- Luontotyyppien tai lajien elinympäristön laatua tai lajien populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Varsinaisessa Hevonniemessä on useita lehtojensuojeluohjelman kohteita: Saarisenmäen lehdot, Lampakon lehto, Saunalahden lehto, Hevonniemen eteläiset lehdot, Käänneimen lehto ja Tihänsaaren lehdot. Alueella on myös seutukaavan suojelualuevarauksia. Hevonniemellä alue koostuu lehdoista, niiden välisistä metsistä ja ranta-alueilla norpan pesimäalueista. Kohteeseen kuuluu varsinaisen Hevonniemen lisäksi myös sen ja Savonlinnan salmien välisiä vesialueita sekä Haapaveden eteläosan saaria (yksityismaiden luonnonsuojelualueita) ja vesialueita.

Pääasialliset toteutuskeinot maa-alueilla: rakennuslaki, metsälaki, luonnonsuojelulaki

Toteutustilanne: osittain luonnonsuojelualuetta, osa valtion, suurin osa ei toteutettu

Pääasialliset toteutuskeinot vesialueilla: sopimus, kalastuslaki, maastoliikennelaki, vesiliikennelaki

Toteutustilanne: alueella on tehty vapaaehtoisia kalastuksenrajoitussopimuksia. Kalastusta on rajoitettu valtioneuvoston asetuksella.

Saimaannorppa

Saimaannorppien määrän arvioidaan olevan nykyisin noin 530. Norppa katosi välillä kokonaan muun muassa Pohjois-Saimaalta ja Puruvedeltä, mutta viime vuosina se on alkanut levittäytyä uudestaan näille alueille. Myös Etelä-Saimaalla norppakanta on elpynyt hitaasti viime vuosina. Eniten norppia on Savonlinnan seudulla. Yli puolet poikasista eli kuuteista syntyy Savonlinnan pohjoispuolella sijaitsevalla Haukivedellä ja sen eteläpuolella sijaitsevalla Pihlajavedellä.

Saimaannorppa voi elää jopa 30-vuotiaaksi. Aikuinen saimaannorppa on hyvin kotipaikkauskollinen. Se pyrkii pesimään samalla rannalla vuodesta toiseen. Muina kuin lisääntymisaikoina norppa vaeltaa muutamien kymmenien kilometrien matkoja.

Saimaannorppanaaras kaivaa kevättalvella lumikinokseen pesän, johon se synnyttää yleensä yhden kuutin. Otolliset pesäkinokset sijaitsevat usein rannoilla ja luodoilla, ja norppanaaras näkee ne jään alta tummentumina. Norppa kaivertaa kynsillään kinoksen alle jäähän avannon ja tekee pesäonkalon. Koska sekä avanto että onkalo ovat piilossa kinoksen suojassa, saimaannorpan pesäpaikkaa on hankala havaita jään päältä. Pesässään saimaannorppa on suojassa kylmettymiseltä, pedoilta ja muilta häiriöiltä.

Saimaannorpat, niin urokset kuin naaraat, tekevät myös lepopesiä itselleen, mutta poikaspesät ovat yleensä suurempia, kun kuutti kasvaessaan laajentaa kotiaan. Lisäksi norpat voivat rakentaa vaihtopesiä, jos alkuperäinen poikaspesä pitää jättää esimerkiksi romahduksen tai pesää kohtaavan uhan vuoksi. Norpat ovat lisääntymis- ja poikasvaiheessa kevättalvella hyvin herkkiä kaikenlaiselle häiriölle. Esimerkiksi jos emo kuulee jotain poikkeavaa, se saattaa sukeltaa pakoon pesästä ja jättää kuutin pahimmillaan oman onnensa nojaan.

Avovesiaikana suurin häiriö voi aiheutua touko-kesäkuussa karvanvaihdossa kivellä makaaville norppayksilöille. Jäidenlähdon jälkeen alkaa häiriöille herkkä karvanvaihto aika, jolloin rannoilla, kivillä ja luodoilla makaavien norppayksilöiden on saatava olla rauhassa.

Saimaannorpan ainoa vihollinen on ihminen. Norppa metsästettiin liki sukupuuttoon 1900-luvulla, sillä sitä pidettiin kalastuksen vihollisena. Norpan tappamisesta sai rahaa vuoteen 1948 asti. Vaikka norppakanta on kasvanut, laji on edelleen erittäin uhanalainen ja sen suurimmat uhat ovat ihmisen aiheuttamia.

Kalanpyydykset ovat saimaannorpan suurin uhka. Etenkin kuutit jäävät helposti kiinni verkkoihin tai katiskoihin, joita ei ole tehty norpalle turvallisiksi. Myös aikuiset norpat voivat kuolla kalanpyydyksiin.

Toinen merkittävä uhka norpan tulevaisuudelle on ilmastonmuutos. Lumi ja jää ovat elintärkeitä kuuttien selviytymiselle, sillä norppa synnyttää poikasensa lumikinokseen kaivamaansa luolamaiseen pesään. Jos lunta ei riitä pesätarpeiksi, poikasilla ei ole suojaa tuulta, kylmyyttä, petoja ja häirintää vastaan.

Norpat ovat hyvin herkkiä häiriöille pesimäaikanaan. Erityisesti moottorikelkkailu ja mönkijällä ajo voivat ajaa emon ja kuutin pesän suojasta veteen, jolloin pieni poikanen kylmettyy herkästi.

Norppia uhkaavat myös lisääntyvä loma-asutus, Saimaan säännöstelystä aiheutuvat veden korkeuden muutokset ja geneettisen vaihtelun väheneminen. Jälkimmäinen uhka johtuu siitä, norppakanta on hyvin pieni ja hajallaan. Pienissä populaatioissa geneettinen vaihtelu on vähäistä, mikä voi heikentää kannan kykyä sopeutua muuttuviin olosuhteisiin. Lisäksi sattuman vaikutus lajin tulevaisuuteen kasvaa, kun kanta on pieni.

Saimaannorpan poikaspesiä ei ole havaittu lähistöllä. Saimaannorppaa kuitenkin nähdään säännöllisesti kaupunkikeskustan lähistöllä. Myös asemakaavamuutosalueella saimaannorpasta on tehty havaintoja.

Sireenisaari

Natura-2000-alueen saarista asemakaava-alueen läheisyydessä sijaitsevat Sireenisaari ja Sireeniluoto sekä kolme pienempää, nimetöntä luotoa. Neulaniemen kärjestä Sireenisaarelle on noin sata metriä.

Sireenisaaren pinta-ala on noin 2,1 ha ja sireeniluodon noin 0,2 ha.

Saaret ovat kokonaan luonnontilaiset. Saarilla ei ole rakenteita, polkuja tai virkistyskäytön aiheuttamaa kulumista.

Sireenisaari on kallioinen, korkein kohta on noin 15 metriä järven pinnasta.

Sireenisaaren länsi- ja keskiosa on pääosin mäntyvaltaista tuoretta kangasta, maanpinta on sammal- ja jäkäläpeitteistä kalliota. Länsi- ja pohjoispuolen rannat ovat pääosin jyrkkiä kallioseinämiä.

Saaren eteläosassa maasto on matalampaa ja siellä esiintyy enemmän lehtipuuta, kuten haapaa ja pihlajaa ja kenttäkerroksessa heinä- ja ruohokasvillisuutta. Rantaviivan läheisyydessä koivuja. Vesiraja on vaihtelevasti kalliota, kivikkoa, sorapohjaa ja matalaa silokallioita.

Sireenisaarella on tunnistettavissa suojelun perusteina olevaa *kallioiden pioneerikasvillisuus* - luontotyyppiä. Luontotyyppiin luetaan karut ja keskiravinteiset järvenrantakalliot, jotka ovat puuttomia tai vähäpuustoisia.

Kallioiden pioneerikasvillisuuteen kuuluvat suoraan kivipintaan kiinnittynyt jäkälä- ja sammalkasvillisuus sekä kallionrakoihin kertyneellä ohuella maa-aineksella elävä ruoho-, heinä- ja saniaiskasvillisuus. Sireenisaaren etelärannan kallioilla esiintyy mm. luontotyyppille tyypillisiä kuhmu- ja napajäkälä.

Saarilla ei ole lehtoja tai kosteikkoja, jotka soveltuisivat Natura-2000-alueen suojelun perusteina oleville hajuheinälle ja myyränportaalle. Liito-oravalle saaret ovat liian pienialaisia, eikä metsätyyppi ole niille ihanteellinen.

Sireenisaari- ja luoto kuuluvat luonnonsuojelulain nojalla rahoitettuun *Savonlinnan saarten luonnonsuojelualueeseen* (päätos 20.2.1981). Alueella on kielletty rakentaminen sekä mm. tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen. Maihinnousu, uiminen ja auringonottaminen luontoa vahingoittamatta on sallittu.

Sireenisaaren
etelärantaa.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Natura-arviointivelvollisuus syntyy, jos hanke todennäköisesti ja merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Asemakaavamuutoksen yhteydessä on syytä tarkastella vaikutuksia erityisesti saimaannorppaan.

Mahdollisesti vaikutuksia kohdistuu myös läheiselle Sireenisaarelle.

Saimaannorppa

Saimaannorpan poikaspesiä on havaittu reilun kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta länteen. Saimaannorpasta on tehty havaintoja säännöllisesti kaupunkikeskustan lähistöllä, myös asemakaavamuutosalueella ja sen läheisyydessä.

Tumman sinisellä saimaannorpan pesätihentymäalueet.
Punaisella asemakaava-alue.

Jäiden aikaan venesatama-alueella ei juuri ole toimintaa, eikä sillä ole merkittävä vaikutuksia lähiympäristöön.

Kesäisin asemakaavamuutos mahdollisesti lisää jonkin verran vesiliikennettä asemakaava-alueen läheisyydessä ja mahdollisesti myös Natura2000 -alueella.

Jos asemakaava-alueelle sijoittuisi esimerkiksi venesatama, veneiden talvisäilytyspaikkoja ja huoltoa tai veneiden, vesiskoottereiden, kanoottien ja sup-lautojen vuokrausta, liikkuminen kesäisin läheisillä vesialueilla lisääntyisi.

Alueella on jo nykytilanteessa paljon vesiliikennettä. Asemakaava-alueen ja Sireenisaaren välissä kulkee maakuntakaavaan merkitty alueellisesti merkittävä veneilyn pääväylä (Haukiveden veneväylä, vv 14.202). Asemakaava-alueella on jo toimiva luotsiasema ja venetankkausasema. Savonlinnan suurimmat venesatamat sijaitsevat 1-2 kilometrin etäisyydellä, ydinkeskustan rannoilla.

Kaupungilla on tarkoitus keskittää laituripaikkoja ja poistaa hajallaan sijaitsevia, vähän käytettyjä ja huonokuntoisia laitureita. Veneilypalveluiden keskittäminen asemakaava-alueelle mahdollisesti vähentäisi vesiliikennettä toisaalla Savonlinnan alueella.

Asemakaavan toteutuessa rantoja muokataan ja laitureita rakennetaan, mikä saattaa vaikuttaa saimaannorpan mahdollisuuteen käyttää kaava-alueen rantoja levähdyspaikkoina. Rakentaminen voi muuttaa lumen kinostumista, mikä vaikuttaa mahdollisuuteen tehdä makuupesiä.

Neulaniemen ja Luotsiniemen rannat ovat ihmisen muokkaamat. Alue on ollut pitkään rautatie- ja polttoainevarastokäytössä. Rantaviiva on suurelta osin louhetta. Neulaniemen kärki on vuonna 2013 rakennettu aallonmurtaja.

Luonnonrauhaa kaavamuutosalueella ei ole nykytilanteessa eikä sitä ole mahdollista järjestää; luotsiasema, valtatie ja laivareitit ovat välittömässä läheisyydessä. Kaupungin keskusta, asuinalueet ja kevyen liikenteen reitit ovat alueen vieressä, joten ihmisiä liikkuu alueella nykytilanteessakin. Lahden pohjukassa pidetään veneitä.

Salattu julkisesta versiosta. JulkL 24.14 §.

Sireenisaari

Sireenisaarella- ja luodolla on tunnistettavissa *kallioiden pioneerikasvillisuus* -luontotyyppiä.

Asemakaavamuutosalueen ja Sireenisaaren välissä on jäätä heikentävää virtausta, mistä johtuen on epätodennäköistä, että liikkuminen jäätä pitkin Sireenisaareen tai muualle lähistölle merkittävästi kasvaisi. Kesäisin Sireenisaareen rantautuvien määrä saattaa kasvaa, mutta ei ole syytä olettaa, että satunnaiset rantautujat heikentäisivät saaren luontoarvoja.

Jäätilanne 9.3.2025,
Syke, Tarkka-karttapalvelu.
Punaisella asemakaava-alue.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Tällä Natura-arvioinnin tarveharkinnalla on arvioitu asemakaavan vaikutuksia Hevonniemen Natura-alueeseen ja niihin luontoarvoihin, joiden perusteella alue on sisällytetty Suomen Natura 2000 -verkostoon.

Asemakaava ei todennäköisesti merkittävästi heikennä saimaannorpan elinolosuhteita.

Asemakaava ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Sireenisaaren luontoarvoja.

Asemakaava-alueen läheisyydessä ei ole suunnitteilla muita hankkeita, joiden kanssa yhteisvaikutus Natura-alueeseen olisi merkittävä.

Asemakaava ei siis todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Natura2000-suojelualue *Hevonniemi* verkostoon sisältyy. Näin ollen, luonnonsuojelulain 34 §:n mukainen Natura-arviointi ei ole tarpeen.